

Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 05.03.1965, sp. zn. 1 To 370/64, ECLI:CZ:KSHK:1965:1.TO.370.1964.1

Číslo: 43/1965

Právní věta: K výkladu znaků trestného činu zneužívání socialistického podnikání podle § 120 odst. 1 tr. zák. Předpokladem pro závěr, že se pachatel dopustil trestného činu nedovoleného podnikání podle § 118 tr. zák. je nutné zjištění, že prováděl soukromé výrobní nebo výdělečné podnikání ve větším rozsahu.

Soud: Krajský soud v Hradci Králové

Datum rozhodnutí: 05.03.1965

Spisová značka: 1 To 370/64

Číslo rozhodnutí: 43

Číslo sešitu: 7-8

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Zneužívání socialistického podnikání

Předpisy: 140/1961 Sb. § 118
§ 120 odst. 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 43/1965 sb. rozh.

K výkladu znaků trestného činu zneužívání socialistického podnikání podle § 120 odst. 1 tr. zák.

Předpokladem pro závěr, že se pachatel dopustil trestného činu nedovoleného podnikání podle § 118 tr. zák. je nutné zjištění, že prováděl soukromé výrobní nebo výdělečné podnikání ve větším rozsahu.

(Rozsudek krajského soudu v Hradci Králové ze dne 5. 3. 1965 sp. zn. [1 To 370/64.](#))

Rozsudkem okresního soudu v Semilech se sídlem v Jilemnici ze dne 30. 11. 1964 sp. zn. T 264/64 byl obžalovaný A. uznán vinným trestným činem zneužívání socialistického podnikání podle § 120 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zák. a trestným činem rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. b) tr. zák., a odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání 15 měsíců a peněžitému trestu. Podle § 226 písm. c) tr. ř. byl obžalovaný zproštěn obžaloby pro další trestný čin rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. a) tr. zák.

Z podnětu odvolání okresního prokurátora krajský soud v Hradci Králové rozsudkem z 5. 3. 1965 sp. zn. [1 To 370/64](#) zrušil částečně ve výroku o vině a ve výroku o trestu rozsudek okresního soudu,

obžalovaného podle § 226 písm. b) tr. ř. zprostil obžaloby pro trestný čin zneužívání socialistického podnikání podle § 120 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zák. a uložil mu za zbývající trestný čin rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. b) tr. zák., ohledně něhož zůstal rozsudek okresního soudu nedotčen, nový trest.

Z odůvodnění:

Napadeným rozsudkem byl obžalovaný A. uznán vinným trestnými činy zneužívání socialistického podnikání podle § 120 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zák. a rozkrádáním majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. b) tr. zák. a odsouzen podle § 120 odst. 2 tr. zák. s použitím § 35 odst. 1 tr. zák. a § 40 tr. zák. k trestu odnětí svobody v trvání 15 měsíců nepodmíněně a podle § 53 odst. 2 tr. zák. k peněžitému trestu ve výši 7000,- Kčs. Podle § 226 písm. c) tr. ř. byl obžalovaný zproštěn obžaloby pro další trestní čin rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. a) tr. zák., spočívající podle tvrzení obžaloby v odcizení 15,5 kg vlašských ořechů v ceně 325,50 Kčs ke škodě státního obchodu Zelenina Turnov.

Trestná činnost obžalovaného spočívala podle tvrzení rozsudku zavedení velkochovu nutrií.

Pokud jde o trestní čin rozkrádání, jímž byl obžalovaný napadeným rozsudkem uznán vinným, spočívala trestná činnost v tom, že při provozu uvedeného chovu nutrií obžalovaný vykázal účetní evidenci odboru kožešinářů ve vydání za vykázané práce o 220,- Kčs více, než vyplatil a tento rozdíl nevyúčtoval a dále přijal od státního obchodu Zelenina Turnov částku 2896,10 Kčs za ovoce, sklizené na společném pozemku odboru a také tuto částku nevyúčtoval a neodevzdal.

Proti rozsudku podal odvolání okresní prokurátor, a to do výroku o uložení peněžitého trestu. V odvolání poukázal na to, že z nezákonného jednání získal obžalovaný prospěch ve výši nejméně 50 000,- Kčs, čehož dokladem je okolnost, že při domovní prohlídce u obžalovaného byly nalezeny spořitelní knížky a peněžní hotovost v úhrnné finanční hodnotě 41 300,- Kčs, přičemž si obžalovaný ještě pořídil různé cenné věci. Za tohoto stavu shledal odvolatel peněžitý trest, uložený ve výši 7000,- Kčs příliš nízkým a nevystihujícím majetkový prospěch, kterého obžalovaný trestnou činností dosáhl. Proto okresní prokurátor navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek ve výroku o trestu peněžitém zrušil a uložil obžalovanému takový peněžitý trest, který by odčerpal podstatnou část neoprávněného zisku.

Krajský soud přezkoumal z hlediska § 254 odst. 1 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost všech výroků napadeného rozsudku, proti nimž odvolatel mohl podat odvolání, doplnil řízení vyžádáním zpráv od ministerstva zemědělství, lesního a vodního hospodářství v Praze a Čs. svazu chovatelů drobného zvířectva v Praze a dospěl k závěru, že nebyly dány podmínky pro odsuzující výrok, pokud jde o trestný čin zneužívání socialistického podnikání podle § 120 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zák.

V otázce skutkových zjištění, vztahujících se k této části rozsudečného výroku, nutno souhlasiti se závěrem prvního rozsudku, že obžalovaný postupně zavedl chov nutrií s průměrným stavem na 160 ks, dále že zajišťoval přísun krmiva přednostně pro vlastní chov, tento chov provozoval na svůj účet a odprodejem kožek chovných zvířat získal částku nejméně 50 000,- Kčs. Je však nutno posoudit, zda za tohoto stavu jsou naplněny všechny zákonné znaky trestného činu zneužívání socialistického podnikání podle § 120 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zák.

Skutková podstata tohoto trestného činu vyžaduje především, aby k protiprávnímu jednání došlo zneužitím zaměstnání, nebo jiného obdobného poměru v státní, družstevní nebo jiné socialistické organizaci. Obžalovaný je stíhán, že se tvrzeného nezákonného jednání dopustil jako předseda odboru kožešinářů místní organizace Čs. svazu chovatelů drobného zvířectva, později jako předseda uvedené místní organizace. Jde tedy především o otázku, zda Čs. svazu chovatelů drobného

zvířectva, resp. jeho organizačním složkám možno přiznati charakter státní, družstevní nebo jiné socialistické organizace ve smyslu § 120 odst. 1 tr. zák. Ze stanov uvedeného svazu, schválených II. celostátním sjezdem v listopadu 1961 a výměrem Ústředního úřadu pro věci národních výborů ze dne 29. 1. 1962 je zjištěno, že Čs. svaz chovatelů drobného zvířectva je dobrovolnou organizací podle zákona č. 68/1951 Sb. o dobrovolných organizacích a shromážděních a je socialistickou právní osobou. Za tohoto stavu nutno tedy uvedenému svazu přiznati charakter socialistické organizace ve smyslu § 120 odst. 1 tr. zák., a to jiné než státní nebo družstevní, jak to ostatně vyplývá i z povahy uvedeného sdružení, které hospodáří s vlastními prostředky a vstupuje do hospodářských, právních vztahů s jinými socialistickými organizacemi. Poněvadž pak organizační řád uvedeného svazu určuje, že nižší organizační složky svazu mohou svým jménem nabývat práv a zavazovati se, nebyly by dány překážky pro splnění základního předpokladu, že k tvrzenému protiprávnímu jednání došlo v socialistické organizaci ve smyslu § 120 odst. 1 tr. zák.

Nutno však zkoumati, zda jsou prokázány další zákonné znaky zažalovaného trestného činu zneužívání socialistického podnikání podle § 120 odst. 1 tr. zák., zejména, zda výrobní nebo jiná výdělečná činnost, směřující k soukromému obohacení byla pod jménem uvedené organizace, jak zní obžaloba, provozována ve větším rozsahu a posléze, zda šlo o zneužití zaměstnání nebo obdobného poměru v uvedené organizaci.

Obžalovaný ve svém vyjádření odvolání okresního prokurátora uvedl, že nebyl stanoven počet nutrií, který může mít jednotlivý chovatel a že výhody jichž dociloval, mohli docílit i jiní chovatelé odboru kožešinářů místní organizace svazu, pokud by jim v práci pomáhali rodinní příslušníci. Uvedl dále, že uvedený svaz nebyl organizací, jež by provozovala chov nutrií a jejich prodej chovatelům na svůj účet a nešlo o zneužití funkce ke konkrétním výhodám.

K posouzení otázky, zda obžalovaný provozoval výrobní nebo výdělečnou činnost jménem uvedené organizace k soukromému obohacení a zejména, zda se tak dělo ve větším rozsahu, doplnil odvolací soud řízení zprávami ministerstva zemědělství, lesního a vodního hospodářství v Praze a zprávou Čs. svazu chovatelů drobného zvířectva v Praze a z obsahu těchto zpráv v podstatě shodných, zjistil především, že chov nutrií není co do rozsahu omezen žádným zákonným předpisem. Jediné omezení bylo stanoveno jen co do nároku na příděl krmiva pro členy svazu, a to usnesením ÚV uvedeného svazu z 25. 5. 1963, jímž nárok na příděl krmiva byl omezen na 15 chovných kusů nad tento počet nedostává již chovatel jako organizovaný člen svazu příděl krmiva z fondů, přidělovaných svazu ministerstvem zemědělství, lesního a vodního hospodářství a je jeho záležitostí, jakým způsobem získá krmivovou základnu pro další chovná zvířata. Chovatelé nutrií jsou povinni veškeré vyprodukované kožky nabídnout k prodeji n. p. Kara a mohou chovná zvířata prodávat komukoliv k dalšímu založení drobného chovu. Národní hospodářství má zájem na rozšíření chovu kožešinových zvířat, ovšem množství 160 ks není obvyklé. Rozsah chovu nutrií měl by sledovat finanční odbor příslušného okresního nebo městského národního výboru.

Za tohoto stavu dospěl odvolací soud k závěru, že pro odsuzující výrok ve smyslu § 120 tr. zák. nejsou naplněny všechny zákonné pojmové znaky tohoto ustanovení. Podle § 2 čl. 1 stanov uvedeného svazu je jeho převážným úkolem péče o rozvoj a zvelebení chovatelské činnosti, rozvíjení této záliby pracujících a pokud jde o chov kožešinových zvířat, mimo jiné zajišťování produkce kožek a organizování sběru těchto produktů. I když tedy se zřetelem k důvodům shora uvedeným Čs. svaz chovatelů drobného zvířectva a jeho organizační složky jsou socialistickou organizací, nelze tvrdit, že toto dobrovolné sdružení zájemců provozuje výrobní nebo výdělečnou činnost.

Jednání obžalovaného, které značně přesáhlo obvyklý způsob chovu nutrií a které zajisté nebylo prosto motivu obohacení, nutno sice považovati za činnost výdělečnou, avšak vzhledem k povaze svazu i jeho náplni nepostačuje tato okolnost k závěru, že tento druh činnosti obžalovaný provozoval pod jménem socialistické organizace, jak zní obžaloba. Zprávou n. p. Kara Trutnov - Poříčí, je

zjištěno, že obžalovaný během zažalovaného období odevzdával kožky chovných zvířat vlastním jménem nebo tak činila jeho manželka a úhrada byla prováděna poštovní poukázkou přímo na jméno, přičemž platba byla současně vždy oznámena národnímu výboru místa bydliště. Pokud pak obžalovaný při jiných úkolech, zejména při opatrování krmiva pro nutrie použil razítka místní chovatelské organizace, nepostačuje ani tato okolnost k závěru, že provozovatel výrobní nebo výdělečnou činnost pod jménem socialistické organizace, nebo její organizační složky, když chybí objektivní předpoklad provozu výrobní nebo výdělečné činnosti právě touto organizací.

Názor prvního soudu, že obžalovaný činnost shora uvedenou provozoval ve větším rozsahu, nelze sdílet se zřetelem ke zjištění shora uvedenému, že totiž chov nutrií co do rozsahu není omezen žádným zákonným předpisem. Pokud správy ministerstva zemědělství, lesního a vodního hospodářství v Praze a Čs. svazu chovatelů drobného zvířectva v Praze uvádějí, že množství 160 ks chovných nutrií není obvyklé, nelze přehlédnouti, že není dána sankce na jednání chovatele, u něhož stav chovných zvířat přesáhl limit, daný zajištěním krmiva z fondů, přidělovaných svazu ministerstvem. Za tohoto stavu chybí kritéria pro posouzení, zda v daném případě šlo o chov ve „větším rozsahu“ a nelze proto tento zákonný znak v jednání obžalovaného považovati za prokázaný.

V jednání obžalovaného není však naplněn ani další pojmový znak trestného činu podle § 120 odst. 1 tr. zák., totiž zneužití „zaměstnání nebo jiného obdobného poměru“ v uvedené organizaci. Vzhledem k povaze svazu a jeho organizačních složek zajisté nelze v daném případě mluvit o zaměstnaneckém poměru když svaz je založen na dobrovolném členství jednotlivých zájemců v uvedené organizaci a právě tak nelze tvrditi, že šlo o jiný poměr, obdobný zaměstnaneckému poměru, když vztah jednotlivých členů ke svazu a jeho organizačním složkám nespočívá na konání prací pro tento svaz a na odměňování za tyto práce, jež jednotliví členové v rámci provozovaného chovu vykonávají.

Poněvadž tedy pro odsuzující výrok ve smyslu § 120 tr. zák. chybí prokázání zákonných pojmových znaků, tj. provozu výrobní nebo výdělečné činnosti obžalovaný „pod jménem“ socialistické organizace a provoz této činnosti „ve větším rozsahu“ a se zneužitím „zaměstnání nebo jiného obdobného poměru“, bylo nutno zkoumat, zda jednání obžalovaného nezakládá skutkovou podstatu jiného obdobného trestného činu, zejména trestného činu nedovoleného podnikání podle § 118 tr. zák., pro který bylo ostatně původně vzneseno obvinění. V tomto směru poukazuje odvolací soud na shora již uvedené důvody, jimiž jednání obžalovaného nutno sice spatřovati soukromé výdělečné podnikání, kterýžto zákonný znak je součástí skutkové podstaty trestného činu nedovoleného podnikání podle § 118 tr. zák., avšak přesto nejsou dány podmínky pro odsuzující výrok ani podle tohoto zákonného ustanovení. Není především splněn pojmový znak provozování uvedené činnosti „ve větším rozsahu“, se zřetelem k důvodům shora uvedeným, avšak chybí nejzávažnější pojmový znak tohoto ustanovení, totiž „neoprávněnost“ takového provozu podnikání. Mezi výdělečná podnikání „neoprávněně“ provozovaná, nutno zařaditi zejména případy činnosti, která vyžaduje zvláštní povolení příslušných orgánů, nebo jejíž rozsah je příslušnými předpisy aspoň rámcově vymezen. V daném případě však takového omezení není, neboť každý člen Čs. svazu chovatelů drobného zvířectva již z titulu svého členství získává oprávnění k chovu zvířectva v rámci příslušného odboru bez jakéhokoliv omezení, když stanovený limit zvířectva je dán pouze se zřetelem k zajištění přísunu krmiva.

Je tedy zřejmé, že není naplněn jeden ze základních znaků trestného činu nedovoleného podnikání podle § 118 tr. zák., pokud se týká „neoprávněnosti“ provozu a proto nebylo možno obžalovaného ani tímto trestným činem uznat vinným.

Obžalovaného v jeho funkci předsedy odboru kožešinářů místní organizace Čs. svazu chovatelů drobného zvířectva a později ve funkci předsedy místní organizace svazu, nelze s ohledem na povahu tohoto svazu považovat za odpovědného hospodářského pracovníka a z tohoto důvodu nelze jeho jednání podřaditi ani pod některý z trestných činů proti hospodářské kázi (§ 125 - 127 tr. zák.). Se

zřetelem k výsledkům důkazů dřívějším stadiu trestního stíhání provedených, nutno uzavřít, že jednání obžalovaného bylo postižitelné pouze jako trestný čin zkrácení daně podle § 148 tr. zák., pro kterýžto trestný čin ostatně také původně na obžalovaného bylo vzneseno obvinění. V tomto směru je tu však usnesení okresního prokurátora v Semilech se sídlem v Jilemnici ze dne 17. 10. 1964 Pv 330/64, jímž trestní stíhání pro tento trestní čin bylo podle § 177 odst. 1 písm. a) tr. ř. zastaveno, takže nové trestní stíhání obžalovaného pro tento trestný čin je možné pouze za podmínek obnovy.

Z těchto důvodů byl odvolací soud nucen z podnětu odvolání okresního prokurátora napadený rozsudek, pokud jde o výrok o vině trestným činem podle § 120 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zák. podle § 258 odst. 1 písm. d) tr. ř. zrušit a obžalovaného pro tento trestný čin obžaloby podle § 226 písm. b) tr. ř. zprostit.

Trestná činnost, pokud jde o trestný čin podle § 132 odst. 1 písm. b) tr. zák. byla prokázána důkazy, citovanými v napadeném rozsudku ve shodě s doznáním obžalovaného, odvolací soud poukazuje na správná skutková zjištění i právní závěr rozsudku prvního soudu.